

HYTE-SOTE-TOIMINTAMALLIN KUVAUSLOMAKE

THL:n Hyte-sote-toimintamallien arviointi on tiedolla johtamisen palvelu, joka tuottaa yhteismitallista ja vertaisarvioitua tietoa näyttöön perustuvien toimintamallien vaikuttavuudesta. Tämä kuvauslomake Word-tiedostona on apuna ja ohjeena, mutta varsinainen sähköinen täytettävä digitaalinen lomake löytyy Innokylä-verkkopalvelun Hyte-sote-toimintamallien arviointijärjestelmästä. Tarvittaessa voit olla yhteydessä arviointitoimitukseen hytearviointi@thl.fi

Hyte-sote-toimintamallin kuvaus muodostuu neljästä täydennettävästä osiosta:

- I. Toimintamallin vaikuttavuusketju
 - II. Toimintamallin implementointi
 - III. Toimintamallin näyttö
 - IV. Lähteet
- > Tiivistelmä ja yhteenveto
>Lähtettäminen

Vertaisarviointi perustuu tähän toimintamallin kuvaukseen. Kuvaus ja vertaisarviointi julkaistaan ja arkistoidaan

[Hyte-sote-toimintamalli -julkaisusarjaan](#) (ISSN 3087-8691), Julkariin.

Valmistuneisiin arviointiraportteihin, sisältäen toimintamallin kuvauksen ja vertaisarvioinnin, kannattaa tutustua etukäteen.

Ohjeita kirjoittamiseen:

- Kirjoita toimintamallin kuvaus. Täydennä kaikki neljä osiota sekä tiivistelmä ja yhteenveto.
- Vastaa kaikkiin kysymyksiin kokonaisin ja selkein lausein, tarvittaessa voit käyttää tekstin lomassa ranskalaisia viivoja. Vältä toistoa eri kysymysten välillä.
- Voit halutessasi liittää toimintamallin kuvaukseen kuvia/kuviota. Kuvien tulee olla jpg/jpeg/png/docx tiedostomuodossa. Mukana tulee toimittaa lyhyet kuvatekstit *sekä* saavutettavuutta parantavat alt-tekstit, eli vaihtoehtoiset kuvaukset.
- Merkitse käyttämäsi lähteet virkkeiden perään sulkuihin. Muodosta lähdeluettelo osioon IV. Noudata APA 7th viittaustyyliä. Tarkemmat ohjeet lähteiden merkitsemiseen ja lähdeluettelon laatimiseen löytyvät lomakkeen osiosta "IV Viestintä, julkaisut ja lisätiedot". Katso myös: <https://apastyle.apa.org/style-grammar-guidelines/references>
- Lähetä täytetty lomake Word-tiedostona Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin toimitukseen hytearviointi@thl.fi
- Kirjoittajat vastaavat itse tekstinsä oikoluvusta, julkaisuluonnos lähetetään taiton jälkeen kirjoittajille oikoluettavaksi.

Lähtämällä toimintamallin kuvauksen Hyte-sote-toimintamallien toimitukseen, hyväksyt että toimintamallin kuvaus ja arviointi tullaan julkaisemaan Hyte-sote-toimintamallien julkaisusarjassa.

Viittaaminen lomakkeeseen:

Tämä lomake on julkaisu, jonka sisältöön viitataan seuraavasti:

Kylänen, Marika; Hakamäki, Pia; Croell, Katja & Liukko, Eeva (2026). Hyte-sote-toimintamallien kuvauslomake. Hyte-sote-toimintamallien arviointi. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (Alkuperäisteos Kylänen, Marika, Lintunen, Jenni & Kostianen, Elisa 2019. HYTE-toimintamallin kuvauslomake. Hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimintamallien arviointi.)

Kiitokset:

Kiitokset toimintamallien edustajille, arviointisijoille ja kaikille asiantuntijoille, jotka ovat antaneet kommentteja arviointilomakkeen kehittämiseen. Kiitokset EuroHealthNetin koordinoimalle eurooppalaiselle parhaiden käytänteiden portaalien verkostolle, joiden kanssa on tehty yhteistyötä arviointikriteerien kehittämiseksi.

Hyte-sote-toimintamallien arvioinnin toimitus:

Marika Kylänen, projektipäällikkö, päätoimittaja
Pia Hakamäki, vastaava toimittaja, tuoteomistaja

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
Mannerheimintie 166, A4
PL 30, 00271 Helsinki
hytearviointi@thl.fi

TOIMINTAMALLIN NIMI

Kirjoita tähän toimintamallin nimi

I. TOIMINTAMALLIN VAIKUTTAVUUSKETJU

TAUSTA, TAVOITE JA KOHDERYHMÄ

1.1. Tavoite

Kuvaa muutamalla lauseella toimintamallin tavoitteen asettelu ja rajaaminen, sekä millaista vaikuttavuutta toimintamallilla tavoitellaan.

1.2. Tausta

Kuvaa toimintamallin historia kansallisesti ja/tai kansainvälisesti. Tuo myös esille, jos toimintamallin kehittämistä edellytetään lainsäädännössä tai jos toimintamalli on palkittu.

Rinnakkaiset toimintamallit

Kuvaa tarkemmin mahdolliset jo olemassa olevat vaihtoehtoiset rinnakkaiset ratkaisut toimintamallille ja toimintamallin lisäarvo suhteessa niihin. Tekevätkö toimintamallien edustajat yhteistyötä? Jos tekevät, miten?

Teoriatausta

Jos toimintamalli perustuu teoriaan tai se pyrkii kehittämään teoriaa, kuvaa teoriaperustaa.

1.3. Tarve

Toimintamallin tarve ja merkitys yksilölle, kohderyhmälle ja yhteiskunnalle

Toimintamallin tuoma lisäarvo suhteessa nykyisiin toimintakäytänteisiin tai nykyiseen sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmään sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen käytänteisiin.

Mihin tarve liittyy

(huom. tarpeen määrittely voi liittyä yhteen tai useampaan kohtaan)

- * Hyvinvoinnin ja terveyden vaikutusten edistäminen
- * Sosiaali- ja terveydenhuollon vaikutusten edistäminen
- * Yhdenvertaisuuden edistäminen
- * Oikeudenmukaisuuden edistäminen
- * Osallisuuden edistäminen
- * Turvallisuuden edistäminen
- * Sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä yhteiskunnan kehityksen edistäminen
- * Hyte- ja sote rakenteiden ja käytänteiden edistäminen
- * Eriarvoisuuden, hyvinvointi- ja terveyserojen, syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen
- * Muu tarve, mikä _____

1.4 Kohderyhmä

Valitse kohderyhmä (Innokylässä käytössä oleva listaus*)

Muu, mikä?

Kohderyhmän ikä (valitse yksi tai useampi vaihtoehto)

☐ 0–2 vuotta	☐ 18–29 vuotta
☐ 3–5 vuotta	☐ 30–64 vuotta
☐ 6–12 vuotta	☐ 65–74 vuotta
☐ 13–17 vuotta	☐ 75 + vuotta
	☐ Koko väestö

Kohderyhmän sukupuoli (valitse yksi tai useampi vaihtoehto)

- Nainen
 Mies
 Muu

Kohderyhmän tarkempi rajaus (esim. sisäänotto- ja poissulkukriteerit).

MENETELMÄ JA KEINOT**1.5 Vaiheet ja menetelmät**

Kuvaa toimintamallin suunnitteluvaihe (Lisää tarvittaessa liite esim. kuvio)

Kuvaa toimintamallin toteutusvaiheet ja niissä käytetyt keinot/menetelmät. (Lisää tarvittaessa liite)

Kuvaa miten toimintamalli juurrutetaan käytäntöön. (Lisää tarvittaessa liite)

Kuvaa miten toimintamalli hyödyntää digitalisaatiota (esim. digitaaliset välineet tai palvelut). Miten digitalisaatio tukee toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista ja juurruttamista?

1.6 Arviointi ja seuranta

Kuvaa millaisia menetelmiä ja mittareita käytetään vaikuttavuuden seuraamiseen? Miten käytännön tason arviointi, kehittäminen ja laadunvalvonta on toteutettu? Onko arviointi ja seuranta järjestelmällistä ja jatkuvaa? Tehdäänkö sitä myös ulkopuolisten toimesta? Lisää tarvittaessa liite.

JOHTAMINEN

1.7. Johtaminen

Kuvaa miten toimintamallin johtaminen (suunnittelu, organisointi ja koordinointi) on toteutettu.

1.8. Viestintä

Kuvaa toimintamalliin liittyvä organisaation sisäinen ja ulkoinen viestintä, sekä keskeiset toimenpiteet tiedon levittämiseksi kansallisesti ja kansainvälisesti. Kuvaa myös keskeiset asiantuntija-, tutkimus- ja/tai kokemusasiantuntijaverkostot toimintamallin viestimiseksi ja levittämiseksi.

ETIIKKA

1.9. Eettiset tekijät

Kuvaa toimintamalliin liittyvät eettiset tekijät (perustele tekijät ja kerro miten ne huomioidaan).

Valitse kohdat, jotka koskevat toimintamallia:

- Yksilön oikeuksia kunnioittava*
- Oikeudenmukainen*
- Ei-haitallinen*
- Voittoa tavoittelematon*
- Hyödyllinen*

Perustele valitsemasi kohdat:

1.10. Eettisen toimikunnan lausunto

Toimintamallin toteuttamista ja tutkimista on käsitelty eettisessä toimikunnassa (valitse yksi vaihtoehto)

- Ei
- Kyllä

Jos vastasit kyllä, perustele milloin ja missä ja lisää tarvittaessa lausunto

RESURSSIT**1.11. Asiantuntijat ja sidosryhmät**

Kuvaa toimintamallin asiantuntijat ja sidosryhmät. Millainen asiantuntemus heillä on?

1.12. Resurssit

Arvioi toimintamallin toteuttamisen edellyttämät resurssit toteutuksen eri vaiheissa sekä budjetti. Esimerkiksi henkilöstöresurssit, tilakustannukset ym. Kuvaa myös toteutuksen laajuus kyseisellä resursoinnilla. (Lisää tarvittaessa liite)

1.13. Kokonaiskustannukset

Viitaten edellä olevaan kysymykseen, arvioi toimintamallin kokonaiskustannukset.

<input type="text"/>	euroa / vuosi
----------------------	---------------

1.14. Rahoitus

Kuvaa rahoittaja, rahoittajan tunniste, apurahan tunnistenumero sekä rahoituksen määrä.

Kuvaa toimintamallin rahoittajien ja elinkeinotoimijoiden rooli toimintamallin rahoittamisessa, kehittämisessä tai juurruttamisessa.

TULOKSET**1.15. Lyhyen aikavälin vaikutukset**

Kuvaa mitä vaikutuksia toimintamalli on tuottanut yksilölle ja kohderyhmälle. Vaikutuksilla tarkoitetaan toimintamallin tuottamaa lyhyen aikavälin (1–5 vuotta) muutosta yksilön ja kohderyhmän hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tuo esiin odotetut ja odottamattomat positiiviset ja negatiiviset vaikutukset.

1.16. Pitkän aikavälin vaikuttavuus

Arvioi toimintamallin vaikuttavuutta. Vaikuttavuus tarkoittaa toimintamallilla aikaansaattua pidemmän aikavälin muutosta. Kuvaa vaikuttavuutta seuraavista näkökulmista (huom. voi liittyä yhteen tai useampaan kohtaan):

- * Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, turvallisuuden edistäminen, osallisuuden edistäminen, oikeudenmukaisuuden edistäminen tai yhdenvertaisuuden edistäminen
- * Eriarvoisuuden, hyvinvointi- ja terveyserojen, syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäiseminen
- * Olemassa olevien yhteiskunnallisten tai sosiaalisten rakenteiden ja -käytäntöjen hyödyntäminen ja/tai uudistaminen
- * Toimintamallin soveltaminen olemassa oleviin hyvinvointia ja terveyttä edistäviin rakenteisiin ja -käytänteisiin
- * Sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävä yhteiskunnan kehityksen edistäminen

1.17. Kustannusvaikuttavuus

Kuvaa lyhyesti olemassa olevan tiedon perusteella toimintamallin kustannusvaikuttavuutta: Millaista kustannusvaikuttavuutta toimintamallilla tavoitellaan? Millaisia taloudellisia vaikutuksia syntyy pitkällä aikavälillä, kun toimintamalli on käytössä? Vertaa kustannusvaikututtavuutta vaihtoehtoihin rinnakkaisiin toimintamalleihin.

JOHDONMUKAISUUS**1.18. Johdonmukaisuus**

Arvioi toimintamallin johdonmukaisuutta. Ovatko tausta, menetelmä ja keinot, koordinointi, etiikka, resurssit ja tulokset linjassa keskenään?

VAIKUTTAVUUSKETJUN KOKONAISARVIOINTI**1.19. Vaikuttavuusketjun kokonaisarviointi**

Kaikki edellä olevat tekijät huomioiden, onko toimintamallin vaikuttavuusketju kokonaisuudessaan mielestäsi (valitse yksi vaihtoehto ja perustele). Itsearviointia ei julkaista.

- 5 erinomainen
- 4 kiitettävä
- 3 hyvä
- 2 tyydyttävä
- 1 heikko

Perustelu (toimintamallin vaikuttavuusketjun keskeiset vahvuudet ja kehittämisen kohteet)

Täytä osion I tietojen perusteella taulukko 1. Taulukon tulee mahtua A4 sivulle. Taulukko liitetään julkaisuun. (Digitaalisessa arviointijärjestelmässä tämä tiivistelmätaulukko täytetään lopuksi.) Tiivistelmän maksimipituus on 2500 merkkiä, jotta tiivistelmä mahtuu yhdelle A4-sivulle.

Taulukko 1 Toimintamallin vaikuttavuusketju

	Kuvaus
Tavoite	
Tausta	
Tarve	
Käyttö	
Kohderyhmä	
Menetelmä *Vaiheet ja menetelmät *Arviointi ja seuranta *Digitaalisuus	
Etiikka *Eettiset tekijät *Eettisen toimikunnan lausunto	
Seuranta ja arviointi	
Tulokset ja vaikutukset *Lyhyen aikavälin vaikutukset *Pitkän aikavälin vaikuttavuus *Kustannusvaikuttavuus	
Vaikuttavuus (pitkä aikaväli)	
Kustannusarvio *€ pervuosi)	
Kustannusvaikuttavuus	
Jatkokehittäminen	
Vaikuttavuusketjun kokonaisarviointi *Vahvuudet ja kehittämisenkohteet	

II. TOIMINTAMALLIN IMPLEMENTOINTI

SIIRRETTÄVYYS

Miten toimintamalli soveltuu otettavaksi käyttöön uusilla alueilla tai uusissa kohderyhmissä.

2.1. Siirrettävyys Suomessa

Arvioi toimintamallin maantieteellinen siirrettävyys eri alueille Suomessa (esim. välimatkojen, väestötiheyden, kaupunki-/maaseuturakenteen merkitys)

Arvioi toimintamallin siirrettävyys eri kohderyhmiin Suomessa. Mihin kohderyhmiin toimintamallia voidaan soveltaa?

2.2. Soveltuvuus nykyisiin rakenteisiin

Arvioi miten toimintamalli soveltuu olemassa oleviin rakenteisiin Suomessa? Miten poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset, ekologiset, kulttuuriset tai teknologiset tekijät tukevat toimintamallin siirrettävyyttä? Jos toimintamalli ei sovellu nykyisiin rakenteisiin, miten rakenteita tulisi muuttaa toimintamallin käyttöönottamiseksi?

Kuvaa miten toimintamallin käyttö tukee kunnissa ja hyvinvointialueilla toteutettavaa toimintaa

LEVINNEISYYS

Levinneisyyden vaihe, eli missä toimintamalli on jo otettu käyttöön.

2.3. Käyttöalueet

Toimintamalli on/ on ollut käytössä seuraavilla alueilla. Valitse yksi tai useampi vaihtoehto

- Suomessa, tarkenna hyvinvointialueet ja kunnat/kaupungit: _____
- Euroopassa, tarkenna maat/alueet: _____
- Euroopan ulkopuolella, tarkenna maat/alueet: _____

Jos toimintamalli on/ on ollut käytössä Suomessa, kuvaa käytön laajuutta tarkemmin. Onko toimintamalli otettu käyttöön kansallisella-, alue-, kunta-, organisaatio- tai yksikötasolla. Esimerkiksi onko toimintamalli otettu käyttöön koko Helsingin kaupungissa vai jossakin yksittäisessä organisaatiossa, joka sijaitsee Helsingissä.

2.4. Levinneisyyden vaihe

Ohjeteksti: Jos toimintamalli on edelleen käytössä, jätä päättymisvuosi tyhjäksi.

Suomessa

- Toimintamalli on/on ollut käytössä Suomessa
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallia on tutkittu Suomessa
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)

Jos toimintamallin käyttöönottoon ollaan hakemassa rahoitusta Suomessa, minä vuonna, kuka on mahdollinen rahoittaja ja mikä on rahoituksen määrä

Euroopassa

- Toimintamalli on/on ollut käytössä Euroopassa,
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallia on tutkittu Euroopassa
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)

Jos toimintamallin käyttöönottoon ollaan hakemassa rahoitusta Euroopassa, minä vuonna, kuka on mahdollinen rahoittaja ja mikä on rahoituksen määrä

Euroopan ulkopuolella

- Toimintamalli on/on ollut käytössä Euroopan ulkopuolella,
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)
- Toimintamallia on tutkittu Euroopan ulkopuolella
 - alkanut _____ (vuosi)
 - päättynyt _____ (vuosi)

Jos toimintamallin käyttöönottoon ollaan hakemassa rahoitusta Euroopan ulkopuolella, minä vuonna, kuka on mahdollinen rahoittaja ja mikä on rahoituksen määrä

OSALLISTUMINEN

Kohderyhmän, sidosryhmien ja asiantuntijoiden osallistuminen toimintamallin toteutukseen.

2.5. Kohderyhmän osallistuminen

Kuvaa miten kohderyhmä osallistuu toimintamallin eri vaiheisiin. Miten he tukevat toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista ja arviointia? Miten kohderyhmän tarpeet on huomioitu? (Lisää tarvittaessa liite)

2.6. Asiantuntijoiden ja sidosryhmien osallistuminen

Kuvaa miten asiantuntijat ja sidosryhmät osallistuvat toimintamallin eri vaiheisiin. Miten he tukevat toimintamallin käyttöönottoa, toteuttamista, juurruttamista ja arviointia? (Lisää tarvittaessa liite)

KÄYTETTÄVYYS

2.7. Materiaalin saatavuus

Arvioi onko toimintamallista saatavilla tietoa helposti (esim. käsikirja, ohjeistus, www-sivut) eri toimijoiden käyttöön (kohderyhmä, asiantuntijat ja sidosryhmät). Missä tietoa on saatavilla ja kenen toimesta?

2.8. Koulutus

Onko toimintamallista saatavilla koulutusta ja/tai koulutusmateriaalia Suomessa?

- kyllä
 ei

Jos vastasit kyllä, kuvaa toimintamallin koulutuksen ja/tai koulutusmateriaalien saatavuutta. Missä koulutusta ja/tai koulutusmateriaalia on saatavilla ja kenen toimesta.

RISKIT

2.9. Riskit

Arvioi toimintamallin toteuttamisen riskit. Arvioi onko implementointi ollut tehokasta alueilla, joihin toimintamallia on levitetty? Miten toimintamalli otetaan kentällä vastaan ja/tai miten se kiinnittyy kentän toimintatapoihin? Mitä esteitä (esim. taloudelliset resurssit, osaaminen, sosiokulttuuriset, johtaminen ja hallinto, lainsäädäntö) toteuttamiselle voi olla?

Arvioi toimintamallin resurssien riittävyys toiminnan nykyisessä muodossa, sekä tulevaisuudessa, jos toimintamallin käyttöä tullaan levittämään (esim. henkilöstöresurssit, tilakustannukset ja muut resurssit).

Kuvaa toimintamallin rahoituksen jatkuvuus tulevaisuudessa.

JATKUVUUS

2.10. Jatkokehittäminen

Kuvaa jatkokehittämisen kannalta keskeisimmät asiat, jotka toimintamallissa toimivat ja eivät toimi (esim. menetelmät, seuranta ja arviointi, tulokset, osallistaminen, resurssit tai implementointi).

Kuvaa miten toimintamallia on tarkoitus kehittää jatkossa?

KESTÄVYYS

2.11. Kestävyys

Kuvaa toimintamallin kestävyteen liittyviä tekijöitä.

Onko toimintamallissa huomioitu kestävyteen liittyvät tekijät (esim. planetaarinen terveys ja hyvinvointi, yhdenvertaisuus, terveys- ja sosiaalipolitiikka, innovaatiot, kulttuuritrendit, yleinen talous, epidemiologiset trendit, ympäristövaikutukset ja muuttoliike)?

(Lisää tarvittaessa kestävyysstrategia tms. liite)

IMPLEMENTOINNIN KOKONAISARVIOINTI

2.12. Implementoinnin itsearviointi

Edellä olevat tekijät huomioiden, arvioi toimintamallin implementointia Suomessa kokonaisuudessaan. Valitse yksi vaihtoehto ja perustele se. (Huom. Itsearviointin pistemäärää ei julkaista, mutta perustelu julkaistaan.)

- 5 erinomainen
- 4 kiitettävä
- 3 hyvä
- 2 tyydyttävä
- 1 heikko

Perustelu. Toimintamallin implementoinnin keskeiset vahvuudet ja kehittämisen kohteet.

Täytä osion II tietojen perusteella taulukko 2. Taulukon tulee mahtua A4 sivulle. Taulukko liitetään julkaisuun. (Digitaalisessa arviointijärjestelmässä tämä tiivistelmätaulukko täytetään lopuksi.)

Taulukko 2 Toimintamallin implementointi

	Kuvaus
Siirrettävyys *Sovellettavuus Suomeen *Soveltuvuus nykyisiin HYTE-rakenteisiin	
Levinneisyys *Käyttöalueet *Levinneisyyden vaihe	
Osallistuminen *Kohderyhmän osallistuminen *Asiantuntijoiden ja sidosryhmien osallistuminen	
Käytettävyys *Materiaalien saatavuus *Koulutus	
Riskit	
Jatkuvuus *Jatkokehittäminen	
Kestävyys *Kestävyysstrategia	
Implementoinnin kokonaisarviointi *Vahvuudet ja heikkoudet	

III. TOIMINTAMALLIN NÄYTTÖ

Kuvaa toimintamallin näyttö hyödyntäen lähdeviitteitä. *Näyttö* (evidence) viittaa tässä luotettavaan tutkimus-, asiantuntija- ja kokemustietoon toimintamallista:

- 1) a) Tutkimustieto tarkoittaa tieteelliseen tutkimukseen perustuvaa tietoa toimintamallista.
b) Muu toimintamallia tukeva tutkimustieto (esim. keskeinen tutkimustieto toimintamallin liittyvistä teemoista tai rinnakkaisiin toimintamalleihin liittyvä tieto)
- 2) Asiantuntijatieto tarkoittaa toimintamallin käytännön asiantuntijan tekemiä selvityksiä ja laskelmia.
- 3) Kokemustieto tarkoittaa toimintamallin kohderyhmän tuottamaa tietoa toimintamallin toimivuudesta käytännössä.

Seuraavat kysymykset koskevat toimintamallin näyttöön perustuvaa tietoa erityisesti vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden näkökulmasta.

Jos näyttöä on vain yhdeltä osa-alueelta, esimerkiksi tutkimustietoon perustuen, niin voit jättää täyttämättä asiantuntija- ja kokemustietoa koskevat kysymykset. Jos näyttöä on jokaisesta osa-alueesta, vastaa kaikkiin kysymyksiin.

TUTKIMUSTIETOON PERUSTUVA NÄYTTÖ

3.1. Tutkimustiedon nykytila

Toimintamallin vaihe

- Uusi toimintamalli (alle 5 vuotta)
- Käyttöön vakiintunut toimintamalli (5–10 vuotta)
- Pitkään käytössä ollut toimintamalli (yli 10 vuotta)

Toimintamallin *vaikuttavuutta* on tutkittu tieteellisesti

- Kyllä
- Ei

Toimintamallin *kustannusvaikuttavuutta* on tutkittu tieteellisesti

- Kyllä
- Ei

3.2. Tutkimustiedon määrä

Toimintamallia koskevien tutkimusten määrä, valitse yksi tai useampi seuraavista. Valitse sen jälkeen pudotusvalikosta määrä. Huomioithan tässä vain *toimintamallia koskevat* tutkimushankkeet ja julkaisut. Ulkopuolelle jäävät tutkimukset ja julkaisut, jotka liittyvät toimintamalliin vain välillisesti, esimerkiksi teeman tai aihepiirin osalta.

- Suomessa on toteutettu toimintamallista (tehty tai tekeillä) tutkimushankkeita *valitse* kpl.
- Suomessa on tehty toimintamallista tieteellisiä julkaisuja *valitse* kpl.
- Kansainvälisesti toimintamallista on toteutettu (tehty tai tekeillä) tutkimushankkeita arviolta *valitse* kpl.

Toimintamallista on tehty kansainvälisiä tieteellisiä julkaisuja arviolta *valitse* kpl.

3.3. Tutkimustiedon keruumenetelmät

Valitse yksi tai useampi vaihtoehdoista:

- Tutkimus meneillään
- Tapaustutkimukset, monitapaustutkimukset (tutkimusasetelma ei sisällä verrokkiryhmää)
- Kohorttitutkimukset (seuranta)
- Haastattelututkimukset
- Ei-satunnaistettu verrokkiryhmätutkimus
- Kvasikokeelliset tutkimukset
- Satunnaistettu kontrolloitu verrokkiryhmätutkimus (randomized control trial RCT)
- Kyselytutkimukset
- Kokeellisia tutkimuksia menetelmästä ei ole olemassa

Jos vastasit ”Tutkimus meneillään”, kuvaa miten (tavoite, kohderyhmä, interventio, tavoiteltu lopputulos)

3.4. Esimerkkejä tutkimustiedosta

Kuvaa esimerkkejä tutkimustiedosta toimintamallin vaikuttavuuteen liittyen.

Kuvaa esimerkkejä tutkimustiedosta toimintamallin kustannusvaikuttavuuteen liittyen.

Listaa toimintamallista tehdyt keskeiset (1-10 kpl) tutkimukset alla olevaan taulukkoon. Voit katsoa mallia taulukon täyttämiseen Hyte-sote-toimintamalli-julkaisusarjasta Julkarista esimerkiksi [Ystäväpiiri-toiminnan®](#) arvioinnista sivulta 12. Taulukko liitetään julkaisuun, jos se on täytetty.

Julkaisu (kirjoittaja, vuosi)	Tausta	Tarkoitus	Menetelmät	Tulokset

3.5. Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus tutkimustiedon perusteella

Arvioi tutkimustietoon perustuen millaista toimintamallin *vaikuttavuuden* on todettu olevan.

Arvioi tutkimustietoon perustuen millaista toimintamallin *kustannusvaikuttavuuden* on todettu olevan.

3.6. Tutkimustiedon yhdenmukaisuus

Arvioi ovatko tutkimustulokset yhdenmukaisia/yhdensuuntaisia toimintamallin *vaikuttavuudesta*.

Arvioi ovatko tutkimustulokset yhdenmukaisia/yhdensuuntaisia toimintamallin *kustannusvaikuttavuudesta*.

ASiantuntijatietoon PERUSTUVA NÄYTTÖ

3.7. Asiantuntijatiedon nykytila

Toimintamallin *vaikuttavuutta* on selvitetty asiantuntijoilta

- Kyllä
 Ei

Toimintamallin *kustannusvaikuttavuutta* on selvitetty asiantuntijoilta

- Kyllä
 Ei

3.8. Asiantuntijatiedon keruumenetelmät

Valitse yksi tai useampi vaihtoehdoista:

- Asiantuntijatietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan Kyselyt
 Kustannuslaskelmat
 Haastattelut
 Kyselyt
 Kirjalliset tuotokset (selvitys, raportti)

Jos vastasit ”Asiantuntijatietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan”, kuvaa miten (tavoite, kohderyhmä, interventio, tavoiteltu lopputulos)

3.9. Esimerkkejä asiantuntijatiedosta

Kuvaa esimerkkejä asiantuntijatiedosta toimintamallin vaikuttavuuteen liittyen.

Kuvaa esimerkkejä asiantuntijatiedosta toimintamallin kustannusvaikuttavuuteen liittyen.

3.10. Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus asiantuntijatiedon perusteella

Arvioi asiantuntijatietoon perustuen millaista toimintamallin vaikuttavuuden on todettu olevan.

Arvioi asiantuntijatietoon perustuen millaista toimintamallin kustannusvaikuttavuuden on todettu olevan.

3.11. Asiantuntijatiedon yhdenmukaisuus

Arvioi onko asiantuntijatietoon perustuva näyttö yhdenmukaista/yhdensuuntaista toimintamallin vaikuttavuudesta

Arvioi onko asiantuntijatietoon perustuva näyttö yhdenmukaista/yhdensuuntaista toimintamallin kustannusvaikuttavuudesta

KOKEMUSTIETOON PERUSTUVA NÄYTTÖ

3.12. Kokemustiedon nykytila

Toimintamallin vaikutuksia ja vaikuttavuutta on selvitetty kohderyhmältä

- Kyllä
 Ei

3.13. Kokemustiedon keruumenetelmät

Valitse yksi tai useampi vaihtoehdoista:

- Kokemustietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan
 Jokapäiväiset keskustelut
 Palautteet
 Haastattelut
 Kyselyt

Jos vastasit ”Kokemustietoon perustuvaa näyttöä selvitetään parhaillaan”, kuvaa miten.

3.14. Esimerkkejä kokemustiedosta

Kuvaa esimerkkejä toimintamallia koskevasta kokemustiedosta.

3.15. Vaikutukset ja vaikuttavuus kokemustiedon perusteella

Arvioi millaista toimintamallin vaikutusten ja vaikuttavuuden on todettu olevan kohderyhmään

3.16. Kokemustiedon yhdenmukaisuus

Arvioi onko kokemusnäyttö yhdenmukaista/yhdensuuntaista toimintamallin vaikutuksista ja vaikuttavuudesta

MUU TOIMINTAMALLIA TUKEVA TUTKIMUSTIETO

Kuvaa tarvittaessa muu keskeinen toimintamallia tukeva tutkimustieto, jonka kohteena ei ole ollut itse toimintamalli, vaan siihen liittyvät teemat tai rinnakkaiset toimintamallit.

NÄYTÖN KOKONAISARVIOINTI

3.17. Näytön itsearviointi (tutkimus-, asiantuntija- ja kokemustieto)

Edellä olevat tekijät huomioiden, onko näyttö toimintamallin vaikuttavuudesta ja/tai kustannusvaikuttavuudesta kokonaisuudessaan mielestäsi:

- 5 erinomainen
- 4 kiitettävä
- 3 hyvä
- 2 tyydyttävä
- 1 heikko

Perustelu. Toimintamallin näytön keskeiset vahvuudet ja kehittämisen kohteet. (Huom. itsearvioinnin pistemäärää ei julkaista, mutta perustelu julkaistaan).

Täytä osion III tietojen perusteella taulukko 3. Kuvaa siihen tiivistetysti (max. 500 merkkiä/solu) toimintamallin näyttö. Taulukon tulee mahtua A4 sivulle. Taulukko liitetään julkaisuun. (Digitaalisessa arviointijärjestelmässä tämä tiivistelmätaulukko täytetään lopuksi.)

Taulukko 3 Toimintamallin näyttö

	Kuvaus
Tutkimustietoon perustuva näyttö *Tutkimustiedon nykytila *Tutkimustiedon määrä *Tutkimustiedon keruumenetelmät *Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus tutkimustiedon perusteella *Tutkimustiedon yhdenmukaisuus *Muu toimintamallia tukeva tutkimustieto	
Asiantuntijatietoon perustuva näyttö *Asiantuntijatiedon nykytila *Asiantuntijatiedon keruumenetelmät *Vaikuttavuus ja kustannusvaikuttavuus asiantuntijatiedon perusteella *Asiantuntijatiedon yhdenmukaisuus	

<p>Kokemustietoon perustuva näyttö *Kokemustiedon nykytila *Kokemustiedon keruumenetelmät *Vaikutukset ja vaikuttavuus kokemustiedon perusteella *Kokemustiedon yhdenmukaisuus</p>	
<p>Näytön kokonaisarviointi *Vahvuudet ja heikkoudet</p>	

IV. LÄHTEET

Ohjeet lähdeviitteiden merkitsemiseen

Kirjaa toimintamallia koskevien julkaisuiden ja viestinnän lähdemerkinnät niille annettuihin kenttiin.

- Listaa vain lähteet, joihin on viitattu toimintamallin kuvauksessa.
- Tähän osioon kirjataan vain lähdeviitteitä, ei muuta tekstiä. Kaikki kuvaileva teksti tulee sisällyttää edeltäviin osioihin.
- Varmista, että jokaisella tekstiviitteellä on sitä vastaava lähdeviite ja toisinpäin.
- Jos lähteitä on erityisen paljon, kirjaa jokaiseen kohtaan max. 15 tärkeintä.

Käytä APA 7th (American Psychological Association) -viittaustyyliä. Katso <https://apastyle.apa.org/>

- Tekstiviite
 - Virkkeen lopussa (Virtanen, 2020).
 - Kappaleen lopussa (Virtanen, 2020.) tai tekstin sisällä Virtasen (2020) mukaan...
 - Pyri viittamaan henkilöön tekijänä. Jos se ei ole tiedossa, viittaa tekijäorganisaatioon.
 - Jos tekijöitä on enemmän kuin kaksi, käytetään aina *ym.*-lyhennettä (Virtanen *ym.*, 2020)
- Lähdeviite
 - Listaa kaikki toimintamallin kuvauksessa käytetyt lähdeviitteet osion IV tekstikenttiin. Älä siis listaa lähdeviitteitä tekstin perään osioissa I-III.
 - Järjestä lähteet julkaisutyypeittäin tekijän sukunimen mukaisesti aakkosjärjestyksiin.
 - Jos mahdollista, lisää lähdeviitteen loppuun pysyvään tunnukseen perustuva osoite, esim. DOI tai URN. DOI-tunnisteet muotoillaan samoin kuin URL-osoitteet [https://doi.org/...](https://doi.org/)
 - Seuraavalla sivulla esimerkkejä lähdeviitteiden muotoiluista.

Tieteellisissä aikakauslehdissä olevat artikkelit

Tekijä (Julkaisuvuosi). Artikkelin otsikko. *Lehden nimi*, *Volyymi*(lehden numero), Sivunumerot. DOI- tai URN-osoite

Henriksson, L., Peltonen, T. & Alajoutsijärvi, K. (2007). Kehityskeskustelujen lanseeraaminen yliopistoissa: Tapaustutkimus kulttuurisista logiikoista akateemisessa työyhteisössä. *Hallinnon Tutkimus* 27(4), 30–43. <https://journal.fi/hallinnontutkimus/article/view/101377/58934>

Monografiat (esim. kirjat)

Tekijä (Julkaisuvuosi). *Teoksen nimi*. Kustantaja

Berger, P. & Luckmann, T. (1967). *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*. Doubleday.

Toimitetuissa teoksissa olevat artikkelit

Tekijä (Julkaisuvuosi). Artikkelin otsikko. Teoksessa Toimittaja (toim.), *Teoksen nimi* (s. Sivunumerot). Kustantaja

Kooiman, J. (1993). Governance and governability: Using complexity, dynamics and diversity. Teoksessa J. Kooiman (toim.), *Modern Governance: New Government-Society Interactions* (s. 35–49). Sage Publications

Opinnäytteet

Tekijä (Julkaisuvuosi). Opinnäytetyön otsikko [opinnäytetyön tyyppi, Oppilaitoksen nimi].

Julkaisupaikka. Www-osoite

Lintunen, J. (2020). *Hyvinvointimittareiden ja koetun hyvinvoinnin välinen kvantitatiivinen vertailu Suomessa 2002–2016* [pro gradu -työ, Helsingin yliopisto]. HELDA Helsingin yliopiston digitaalinen arkisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-202005202239>

Sanomalehtikirjoitukset

Kirjoittaja (Julkaisupäivä). Otsikko. Lehden nimi. Www-osoite TAI Sivunumero(t).

Schwartz, J. (30.9.1993). Obesity affects economic, social status; Women fare worse, 7- year study shows. *The Washington Post*. A4-6

Tieto- ja viestintätekniset ratkaisut (esim. PowerPoint-diat, videot)

Tekijä (Julkaisupäivä). Otsikko [julkaisun tyyppi]. Julkaisija. Www-osoite

Rantapelkonen, A. (2022). Hyte integraatio asiakas- ja palvelupolkujen kehittämisessä [PowerPoint-diat]. POPsote. https://pohjois-pohjanmaanhyvinvointialue.fi/wp-content/uploads/2021/12/Hyte-osahanke_Hyva-malli.pptx

Internet-sivut

Tekijä (Julkaisuvuosi). *Sivun otsikko*. Haettu päivämäärä osoitteesta www-osoite

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos (2021). *HYTE-toimintamallien arviointi*. Haettu 14.7.2022 osoitteesta <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/tieto-ja-toimintamallit/hyte-toimintamallien-arviointi>

Blogiartikkelit

Tekijä (Julkaisupäivä). Artikkelin otsikko [blogikirjoitus]. *Blogin nimi*. Www-osoite

Ståhl, T. & Keski-Kuha, T. (6.7.2022). Yritysten ja järjestöjen data auttaa vastaamaan hyvinvoinnin uhkiin nopeasti [blogikirjoitus]. *THL-blogi*. <https://blogi.thl.fi/yritysten-ja-jarjestojen-data-auttaa-vastaamaan-hyvinvoinnin-uhkiin-nopeasti/>

Lait & asetukset

Lain nimi päivämäärä/numero

Terveystenhuoltolaki 30.12.2010/1326

Tutkimusaineistot

Tekijä (Julkaisuvuosi). *Aineiston nimi* [julkaisun tyyppi]. Julkaisija. Www-osoite

Koivisto, T. (2018). *Loton miljoonavoitot Suomessa 1971–2018* [tutkimusdata]. Avoindata.fi. <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/loton-miljoonavoitot>

TOIMINTAMALLIN INTERNET-SIVUT JA SOSIAALINEN MEDIA

4.1. Toimintamallin internetsivut ja sosiaalinen media

Toimintamallin kansalliset internetsivut

Jos toimintamallilla on kansallisia internetsivuja, kirjaa linkit.

Toimintamallin kansainväliset internetsivut

Jos toimintamallilla on kansainvälisiä internetsivuja, kirjaa linkit.

Toimintamallin sosiaalisen median sivut

Kirjaa toimintamallia koskevat sivut sosiaalisessa mediassa (mm. Instagram, Facebook, LinkedIn).

LAINSÄÄDÄNTÖ JA SUOSITUKSET TOIMINTAMALLISTA

4.2. Lainsäädäntö ja suositukset toimintamallista

Lisäohje ja apukysymyksiä yllä näkyvään kohtaan. Eli kirjaa esimerkiksi seuraavia lähteitä.

- Toimintamallia koskeva lainsäädäntö.
 - Jos toimintamalli *mainitaan* kansallisessa ja/tai kansainvälisessä lainsäädännössä, missä?
 - Jos toimintamalli *liittyy keskeisesti* kansallisen ja/tai kansainvälisen lainsäädäntöön, mihin?
- Toimintamallia koskevat poliittiset suositukset ja ohjeistukset.
 - Jos toimintamalli *mainitaan* kansallisissa ja/tai kansainvälisissä poliittisissa suosituksissa tai ohjeistuksissa, missä?
 - Jos toimintamalli *liittyy keskeisesti* kansallisiin ja/tai kansainvälisiin poliittisiin suosituksiin tai ohjeistuksiin, mihin?

VERTAISARVIOIDUT JULKAISUT TOIMINTAMALLISTA

4.3. Toimintamallia koskevat julkaisut

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset vertaisarvioidut artikkelit tieteellisissä aikakauslehdissä.

Lisäohje ja apukysymyksiä yllä näkyvään kohtaan. Eli kirjaa esimerkiksi seuraavia lähteitä.

- Toimintamallia koskevat artikkelit tieteellisissä aikakauslehdissä
- Toimintamallia koskevat artikkelit toimitetuissa teoksissa

MUUT VERTAISARVIOIMATTOMAT JULKAISUT TOIMINTAMALLISTA

4.4. Muut julkaisut toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat kansalliset tai kansainväliset artikkelit, joita *ei ole vertaisarvioitu*

Lisäohje ja apukysymyksiä yllä näkyvään kohtaan. Eli kirjaa esimerkiksi seuraavia lähteitä.

- Artikkelit toimintamallista
- Konferenssijulkaisut toimintamallista (artikkelit ja posterit), joita *ei ole vertaisarvioitu*.
- Kirjat toimintamallista
- Artikkelit toimintamallista, jotka on suunnattu kansalaisille tai ammattilaisille

KERÄTYT AINEISTOT TOIMINTAMALLISTA

4.5. Kerätyt aineistot toimintamallista

Lisäohje ja apukysymyksiä yllä näkyvään kohtaan. Eli kirjaa esimerkiksi seuraavia aineistoja.

- Kansalliset tieteelliset tutkimusaineistot toimintamallista
- Kansainväliset tieteelliset tutkimusaineistot toimintamallista
- Kansalliset asiantuntija-aineistot toimintamallista (esim. haastattelut, kyselyt, kustannuslaskelmat).
- Kansainväliset asiantuntija-aineistot toimintamallista (esim. haastattelut, kyselyt, kustannuslaskelmat).

OPINNÄYTETYÖT TOIMINTAMALLISTA

4.6. Opinnäytetyöt toimintamallista

Kirjaa toimintamallia koskevat opinnäytetyöt.

Lisäohje ja apukysymyksiä yllä näkyvään kohtaan. Eli kirjaa esimerkiksi seuraavia lähteitä.

- Väitöskirjat toimintamallista
- Maisteritutkielmat toimintamallista
- Muut opinnäytetyöt toimintamallista (esim. AMK)

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNISET RATKAISUT

4.7. Tieto- ja viestintätekniset ratkaisut toimintamallille

Kirjaa tieto- ja viestintätekniset ratkaisut (ICT), jotka on tehty toimintamallia varten.

AUDIOVISUAALINEN MATERIAALI TOIMINTAMALLISTA

4.8. Audiovisuaalinen materiaali toimintamallista

Lisäohje ja apukysymyksiä yllä näkyvään kohtaan. Eli kirjaa esimerkiksi seuraavia lähteitä.

- Power Point-esitykset toimintamallista (esim. slideshare).
- Videot, CD ja DVD toimintamallista ja muu audiovisuaalinen materiaali.

KOULUTUSMATERIAALIT JA VERKKOKOULUTUKSET TOIMINTAMALLISTA

4.9. Koulutusmateriaalit ja verkkokoulutukset toimintamallista

Lisäohje ja apukysymyksiä yllä näkyvään kohtaan. Eli kirjaa esimerkiksi seuraavia lähteitä.

- Kansalliset koulutusmateriaalit toimintamallista
- Kansainväliset koulutusmateriaalit toimintamallista
- Verkkokoulutukset toimintamallista.
- Kirjaa myös kaikille avoimet verkkokurssit (Massive Open Online Programme, MOOC), jos sellaisia on tuotettu toimintamallista.

MUUT MATERIAALIT TOIMINTAMALLISTA

4.10. Muut materiaalit toimintamallista

Kirjaa tähän muu toimintamallia koskeva materiaali, joita ei mainittu edellä ja joka tuottaa merkittävää lisätietoa tai on muutoin merkittävä toimintamallin levittämiseksi, seuraamiseksi ja arvioimiseksi.

MUUT TOIMINTAMALLIN KUVAUKSESSA KÄYTETYT LÄHTEET

4.11. Muut toimintamallin kuvauksessa käytetyt lähteet

Kirjaa tähän kaikki muut toimintamallin kuvauksen kirjoittamisessa käytetyt lähteet, joille ei löydy sopivaa sijaintia yllä olevasta jaottelusta. Tällaisia voivat olla esimerkiksi lähteet, jotka eivät käsittele suoranaisesti ko. toimintamallia, mutta ne tuottavat toimintamallin kuvaukseen merkittävää lisätietoa esimerkiksi toimintamallia koskevista aihealueista/teemoista.

ESIKATSELU ENNEN LÄHETYSTÄ

Voit tarkistaa antamasi tiedot esikatsellemalla toimintamallin kuvauksen tietojärjestelmässä.

Toimintamallin tekijänoikeuksiin liittyvä lisenssi.

Valitse yksi vaihtoehto. Tekijänoikeuden omistajana tai haltijana annan muille Palvelun käyttäjille oikeuden käyttää tekijänoikeuden alaista aineistoa seuraavasti.

Lisätietoa tarvittaessa palvelun ohjeet osiossa (Ohje käyttöehdoista)

- Ei valintaa
- CC BY-NC 4.0. Lisenssin avulla annat luvan jakaa, kopioida aineistoa ja levittää sitä edelleen missä tahansa välineessä ja muodossa. Lisäksi annat luvan muunnella ja muokata aineistoa sekä luoda sen pohjalta uusia aineistoja, muuten kuin kaupallisissa tarkoituksissa. Käyttäjien on mainittava lähde asianmukaisesti, tarjottava linkki lisenssiin sekä merkittävät muutokset.
- CC BY 4.0. Lisenssillä annat luvan jakaa, kopioida aineistoa ja levittää sitä edelleen missä tahansa välineessä ja muodossa. Lisäksi annat luvan muunnella ja muokata aineistoa sekä luoda sen pohjalta uusia aineistoja. Käyttäjän on mainittava lähde asianmukaisesti, tarjottava linkki lisenssiin sekä merkittävät muutokset. Lisenssi mahdollistaa aineiston kaupallisen käytön.
- CC BY-SA 4.0. Lisenssillä annat luvan jakaa, kopioida aineistoa ja levittää sitä edelleen missä tahansa välineessä ja muodossa. Lisäksi annat luvan muunnella ja muokata aineistoa sekä luoda sen pohjalta uusia aineistoja, samoilla lisenssiehdoilla eteenpäin. Käyttäjien on mainittava lähde asianmukaisesti, tarjottava linkki lisenssiin sekä merkittävät muutokset. Lisenssi mahdollistaa aineiston kaupallisen käytön.

VAHVISTUS

Tarkastuslista.

Lopuksi, tarkasta että olet noudattanut seuraavia ohjeita:

- Tarkista, että kaikki viisi osiota on täydennetty.
- Tarkista perustiedoista, että toimintamallin nimi ja sen lyhenne ovat tarpeeksi yksilöiviä sekä että asiasanat ovat ajan tasalla.
- Teksti on muotoiltu kokonaisin ja selkein lausein, välttäen toistoa eri kysymysten välillä.
- Tekstiviitteet ja lähdeluettelo noudattavat APA 7th viittaustyyliä.
- Lähettämällä toimintamallin kuvauksen Hyte-sote-toimintamallien toimitukseen, hyväksyt että toimintamallin kuvaus ja arviointi tullaan julkaisemaan toimintamallien julkaisusarjassa ja verkkosivuilla.